

NEMESKÜRTY ISTVÁN
TANÁRKÉPZŐ KAR
OFFICIUM PRO PATRIA

Van már válaszunk a kérdésre? Hogyan neveljünk felelős digitális polgárokat?

*MellarN 22. Nemzeti és Nemzetközi Lifelong Learning Konferenciá
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest
2026. június 5.*

*Dr. Ványi Éva, egyetemi docens
NITK Történelem és Társadalom Tanszék*

Állam-polgár(ság)-nevelés

Történelmi hagyaték:

- XX. század: rendszerváltások története

„változó politika rendszerek, változó politikai szocializációs mintázatok”

Állam-polgár(ság)-nevelés

A rendszerváltás után:

- Rejtett passzivitás:
 - kádári-örökség (apolitikusság)
 - az iskolarendszer rejtett (hatalmi) struktúrája (hierarchia)
 - értéksemlegesség kérdései („nem politizálunk”)

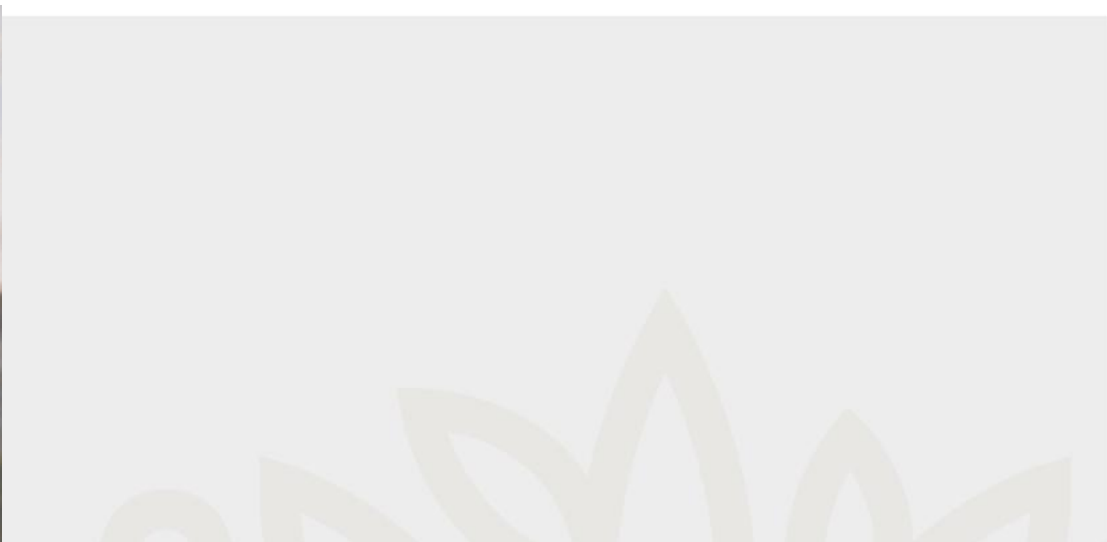

TANTERMI KUDARCOK

(Mátrai, 2002; Jakab, 2022; Csizmadia, 2014; Holle, 2023, Szabó-Oross, 2012)

Felelős polgár dimenziói

- **Egyéni:** tisztában van az emberi értékekkel, az emberi méltósággal, az alapvető erkölcsi szabályokkal
- **Közösségi értékek** tisztelete: család, helyi közösség, nemzeti és európai közösségi értékek
- **Kulturális dimenzió:** közös örökség elismerése, tradíciók, kulturális javak ismerete, identitásmeghatározó szerepe, nyelvi készségek (anyanyelv/idegennyelv)
- **Közéleti, politikai dimenzió:** alkotmányos jogok és kötelességek ismerete, demokratikus normák betartása, részvétel a közügyek alakításában, nyitottság a véleménykülönbségek megvitatására
- **Gazdasági dimenzió:** felelősségvállalás az egyén és a közösség fejlődéséért
- **Gondoskodás:** jövőért érzett felelősség (jövő generáció, fenntarthatóság)
- **Tájékozottság:** digitális és médiatudatosság

Felelős digitális polgárság?

Évtizedek médiaértés oktatása után Finnország felkészíti diákjait az MI-deepfake-ek felismerésére

Írta: Euronews with AP

Közzétéve: 05/01/2026 - 11:22 CET

Megosztás

Kommentek

Ahogy a deepfake-ek szaporodnak online, Finnország a tantervbe beemeli az MI-írástudást, hogy már 3 éves kortól segítsen felismerni az MI által generált álhíreket.

A finnországi harc az álhírek ellen az óvodai csoportokban kezdődik.

A fiatal generáció nagymértékben ki van szolgáltatva a közösségi oldalakon terjedő, a Ceaușescu diktatúrája, a totalitárius rendszerek iránti nosztalgiát és szélsőséges eszméket terjesztő tartalmaknak – derült ki nemrég egy elemzésből. A téma kapcsán Csoma Nikol történelemtanárt kérdeztük. Elmondta: a történelem-tananyag ismertetése nem elég, a felnőttek a felelősök azért is, hogy megpróbálják kialakítani a gyerekekben a kritikai gondolkodást.

4-5.

Felelős digitális polgárság

Digitális állampolgárság modellek

Ollé és mtsi, 2013

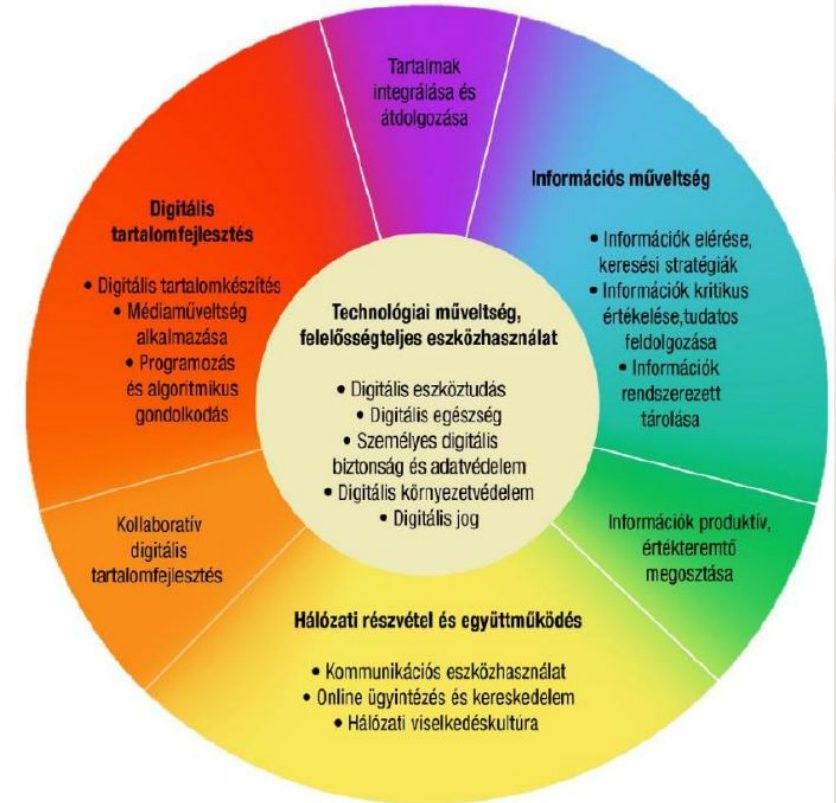
Hülber, 2017

„mindenki valamilyen digitális nemzedék tagja, csak más digitális eszközt használ, más van a digitális tolltartójában”

1. ábra. Az értelmiségi szerep mutatói hagyományos és digitális környezetben

1. ábra
A digitális állampolgárság 2017-es modellje (Hülber szerk., 2017)

Felelős digitális polgárság

Európai Unió

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2018. május 22.)

az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról

2020-2021: **COVID-19 hatások**

Hatályos NAT

Digitális kultúra:

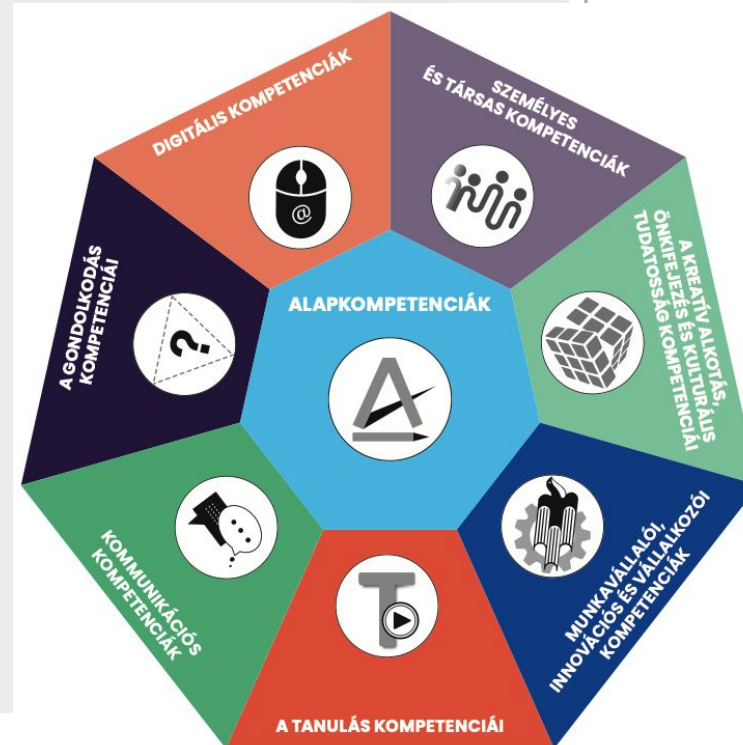
1-1 óra (3-8. osztály)

2-1-2 óra (9-11. osztály)

Mozgóképkultúra és médiaismeret:

1 óra (12. osztály)

(Katona, 2020;
Kálmán-Kálmán, 2022)

kompetencia az egész életen át tartó tanuláshoz
etenciák európai referenciakeret része

Felelős digitális polgárság

Európai Unió

2021-2027: Digital Education Action Plan

- A nagy teljesítőképeségű digitális oktatási ökoszisztéma fejlesztésének előmozdítása
- A digitális **készségek és kompetenciák** fejlesztése a digitális átállás érdekében

Kihívások:

- Digitális eszközellátottság
- Intézményi eszközellátottság
- Pedagógus tudása
- EU-szerte alacsony digitális készségszint

Felelős digitális polgárság

Európai Unió

2022: Digital Citizenship Handbook

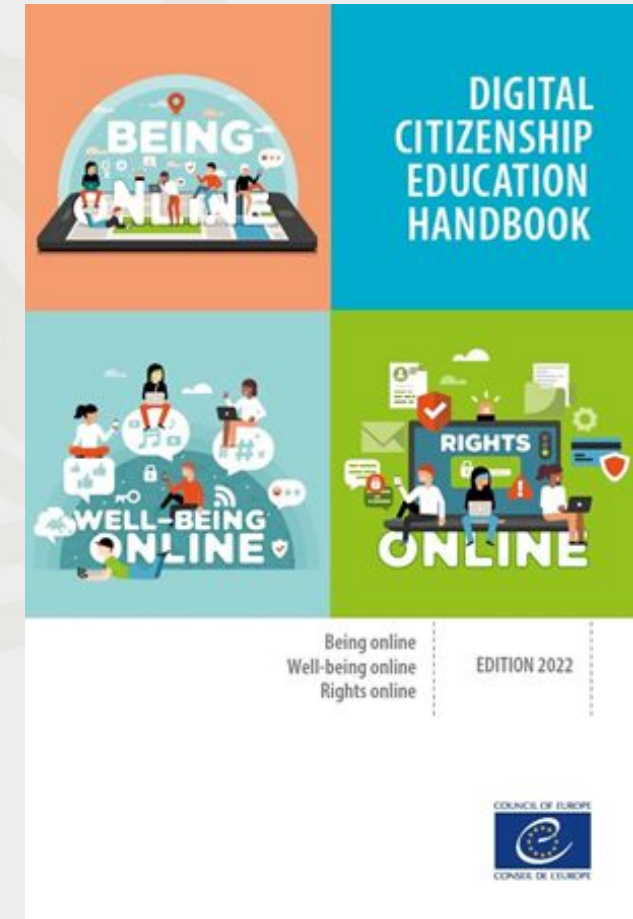
Fő területek:

1. Online jelenlét
2. Digitális jólét
3. Digitális jogok

Digitális polgár:

„A digitális polgár olyan személy, aki széles körű kompetenciák elsajátításán keresztül képes aktívan, pozitívan és felelősségteljesen részt venni mind az online, mind az offline közösségek életében, legyenek azok helyi, országos vagy globális szintűek.”

- a kompetenciák fejlesztése egy egész életen át tartó folyamat, amelynek már a legkorábbi gyermekkorban meg kell kezdődnie otthon és az iskolában,
- formális, informális és nem formális oktatási környezetben egyaránt.

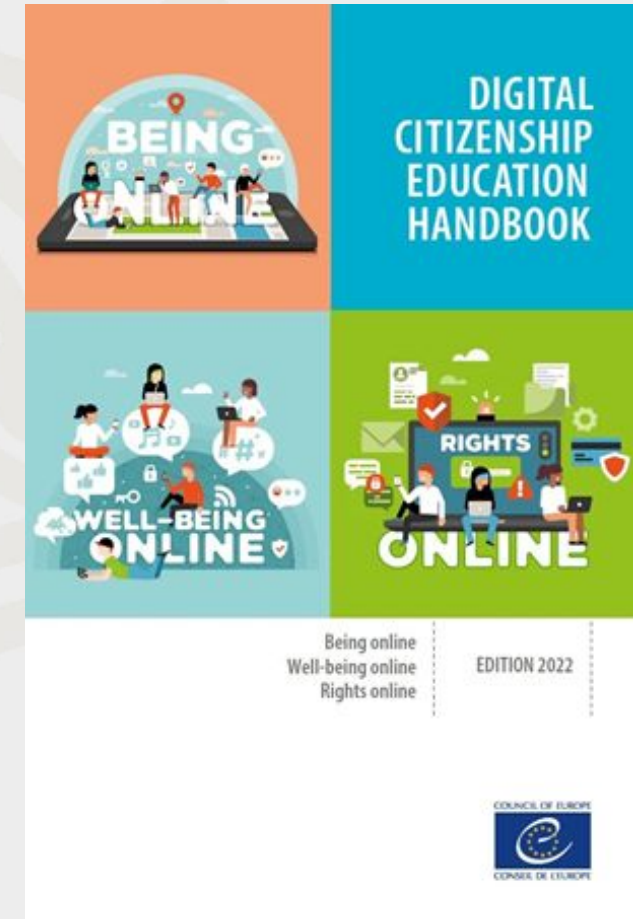
Felelős digitális polgárság

Európai Unió

2022: Digital Citizenship Handbook

Fő területek:

1. Online jelenlét
 1. Hozzáférés és bevonódás
 2. Tanulás és kreativitás
 3. Médiatudatosság, információműveltség
2. Digitális jólét
 4. Etika és empátia
 5. Digitális egészség és jólét
 6. Digitális jelenlét és kommunikáció
3. Digitális jogok
 7. Aktív részvétel
 8. Jogok és kötelességek
 9. Adatvédelem és biztonság
 10. Fogyasztói tudatosság

Felelős digitális polgárság

Európai Unió

2025: Year of Digital Citizenship Education

<https://www.coe.int/en/web/education/european-year-of-digital-citizenship-education-2025>

[Digital Citizenship Education Vol. 1](#)

[Digital Citizenship Education Vol. 2](#)

DIGITAL CITIZENSHIP EDUCATION TO FACE THE CHALLENGES OF TODAY AND TOMORROW

Digital citizenship education **empowers** citizens to overcome the challenges that have emerged or been amplified by digital technology.

DCE helps citizens of all ages to get the best out of digital technology, enabling them to:

- 1 Use digital technology effectively to **think critically** and **act responsibly** online
- 2 Cooperate meaningfully both on- and offline, **contribute positively to society**
- 3 **Appreciate other cultures** and other people's perspectives
- 4 Understand, **protect and respect** their own rights, and those of others
- 5 Carefully **manage their own private information** and the information of people they interact with
- 6 **Continue learning** throughout life to keep up with emerging opportunities and threats.

Felelős digitális polgárság

Magyarország

Digitális Jólét Program

- Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája (DOS)
- Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája (DGYS)
- DJP2030 – Digitális államkormányzás

„az állam felelős a polgárok digitális jólétéért is”

„hatékony digitális államkormányzáshoz tiszta adatra, hasznos robotra és érthető hálózatra van szükség.”

- Magyarország Mesterséges Intelligencia Stratégiája (MIS)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

nitk.uni-nke.hu